

gik hans Udtalelser nemlig ud derpaa, at han fandt det uforsvarligt at søge sin Afsted som Minister alene paa den Basis, hvorpaa man søger den i konstitutionelle Stater, nemlig i Erkjendelsen af, at man ikke kan gjenføre det, som man anser for at være nødvendigt for Landet. Dette har ikke været tilstrækkeligt Motiv for den høitærede Minister; han føier nemlig Et til: at han inden for visse Grændser maa kunne paapege sine Eftermænd. Jeg forstaaer ikke dette anderledes end som en Fortolkning, der i Virkeligheden kommer til at behjse Programmet om Kongens Ret, ubetingede og uindstrænkede Ret til at vælge sit Raad; thi vi have jo en tidligere Erklæring fra den høitærede Conseilspræsident, som jeg har hidt noie Mærke i, og som vistnok ogsaa ærede Medlemmer endnu mindes; det var dengang, da Conseilspræsidenten, for et Mars Tid siden tror jeg, paa en meget markeret Maade her erklærede, at den Tid skulde aldrig komme, da han skulde mangle Mænd, der kunde blive hans Efterfølgere, og som vare villige til at gennemføre hans Kampprogram. Jeg citerer ikke nøiagtig, men det var Meningen af Ministerens Erklæring ved den Leilighed i Fjor. Jeg forstaaer ikke disse Fortolkninger anderledes end som gaaende ud paa, at man vel mener, at Kongen ifølge Grundloven har Ret til frit at vælge sine Ministre, men blot indenfor de visse Grændser, som bestemmes af det nuværende Regjeringsparti. Jeg ser ikke rettere, end at det maa forekomme En, at Rantslertanken her er i Færd med at vøge op til Majordomusstilling. Men den høitærede Conseilspræsident gif endog videre, han nøiedes ikke med at forbeholde sig denne Adkomst til paa en vis Maade at udpege de Mænd, der skulde være hans Efterfølgere, men han vilde tillige bestemme den kommende Regjerings Program, jeg vil ikke paastaa i alle Enkeltheder, men i visse Hovedtræk. Dette minder mig om en anden Erklæring af Conseilspræsidenten, som han afgav ogsaa paa en vis høitidelig Maade i 1876. da vi forhandlede den samme Sag. Da erklærede han: „Ingen skulde være villigere end jeg, og jeg tror jeg tør sige end hele den nuværende Regjering, til at vige sin Plads ligeoverfor Andre, som bedre end vi kunne gjenføre det, som vi anse for at være nødvendigt.“ Det er denne Erklæring som jeg nu mindes og som giver Conseilspræsidentens Udtalelser igaar en hyderligere Forklaring. Jeg turde maaske sige, at han igaar udtalte det Modfatte, men som dog i Virkeligheden indeholdt den samme Tanke. Han jagde nemlig, at en Opposition, der vilde kræve Magten for sig, maatte kunne fremsætte et

Program, der i visse Hovedtræk kunde overbevise Conseilspræsidenten og hans Venner. Det er Sætningen sat omvendt, men i Virkeligheden er Tanken den samme. Mine Herrer! Jeg forstaaer ikke, af hvilken Grund man skulde ønske, forlange eller kræve et Regjeringsliste, et Systemliste, naar det kun skulde gaa ud paa at gennemføre det Samme, som den nuværende Regjering kæmper for. Det vilde selvfølgelig ikke være et Systemliste, og et rent Personliste er jeg overbevist om, har denne Side af Thinget aldeles ingen Interesse af. Nødvendigheden af at fremsætte et Program, der havde et saadant Indhold at det kunde overbevise vore nuværende Modstandere, erkjender jeg ingenlunde, thi jeg er overbevist om paa den modsatte Side, at den nuværende Regjerings Venner, det egentlige Regjeringsparti, vil ikke være stærkt nok, naar det ikke finder Støtte hos en Regjering til i sin Tid at forhindre en Gjennemførelse af denne Sags hensigtsmæssige Ordning. Naar det endelig kommer til Stykket, nærer jeg den stille Formodning, at det ogsaa paa dette Punkt, nemlig om Kongens frie Ret til at vælge sit Raad. . . . (Berg: Der staaer ikke vælge, men udnævne!) Ja det er vel omtrent det Samme, hvordan Ordene lyde. . . . at det ogsaa der skal vise sig, at de, der som Flertal her staaer loyalt lige overfor Grundloven, ogsaa vilde vide at forstaa og høre dette Punkt af Grundloven. Min Opfattelse er nemlig den, at paa intet Tidspunkt træder det konstitutionelle Kongedømmes Betydning og Vægt stærkere frem end netop under en Regjeringskrise paa det Tidspunkt, da man maaske kunde sige, at Kongedømmet ligesom er aflædt sit uansvarlige Klædebon, da en stor moralsk Vægt kommer til at hvile derpaa overfor Valgene. I det Dieblit er jeg overbevist om, at Kongedømmet, naar det staaer frit overfor paatrængende Indvirkninger og Indflydelser, ogsaa vil vide at vælge det Rette, og at det nuværende Regjeringsparti ikke i Længden vil være stærkt nok til at forhindre, at Kongen kan komme til at staa i fuld Overensstemmelse med sit Følf. Den høitærede Conseilspræsident sluttede igaar med en Bemærkning, der iøvrigt var i Overensstemmelse med hans øvrige Udtalelser, men som imidlertid forekom mig havde en vis Brøtension paa Alvidenhed, idet den høitærede Minister paastod at vide, at Grunden, hvorfor man i dette Dieblit fra Venstres Side ikke havde opstillet noget saadant positivt Forslag, var den, at der ikke indenfor Oppositionen selv kunde staffles tilstrækkelig Tilslutning til et saadant Forslag. Det paastod den høitærede